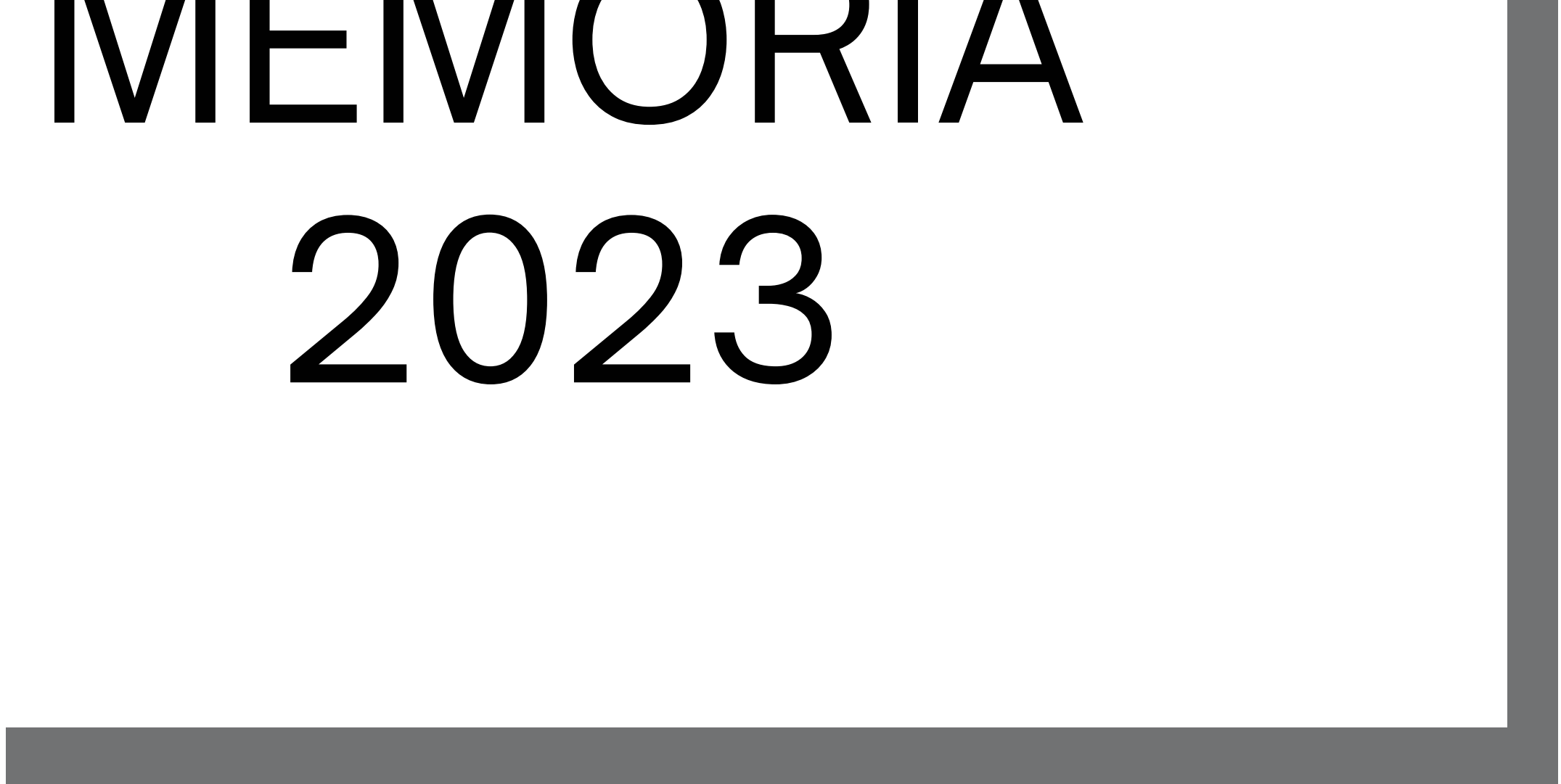
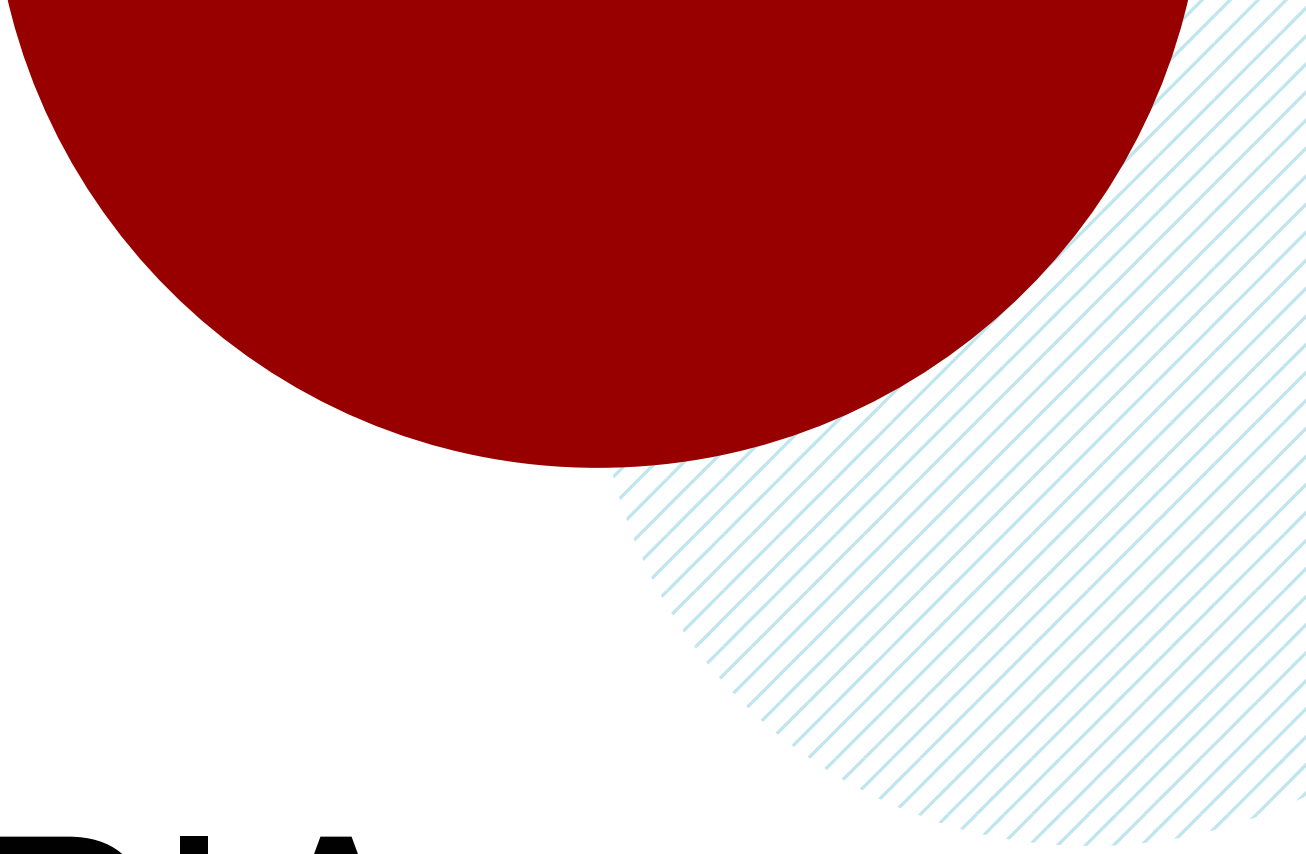

Institut Borja de
Bioètica

UNIVERSITAT RAMON LLULL

MEMÒRIA 2023

A close-up photograph of a person's hands using a pencil and a ruler on a document. The person is wearing a white shirt. The background is blurred, showing other people in a classroom or office setting.

Sumari

- 01 Docència
- 02 Recerca
- 03 Assessoria
- 04 Transferència de coneixement
- 05 Institucional

Docència

Màster Universitari en Bioètica

Programa de Màster Interuniversitari en Bioètica conjunt amb la Universitat Ramon Llull amb dues modalitats: en línia, coordinada per l'Institut Borja de Bioètica i semipresencial, coordinada per la Universidad Pontificia Comillas (Madrid).

-XV edició. Curs 2022-2024

-XVI edició. Curs 2023-2025

Postgraus

- Títol d'Expert Universitari en Bioètica Aplicada en l'àmbit clínic i assistencial (7a edició)
- Títol d'Expert Universitari en Ètica Aplicada a l'acció social i psicoeducativa conjuntament amb la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés (5a edició)
- ¡**NOU!** Títol d'Expert Universitari en Ètica Mediambiental amb IQS.

Cursos de formació continuada acreditada

Institut Borja de
Bioètica
UNIVERSITAT RAMON LLULL

CURSO INTENSIVO DE ÉTICA Y BUENAS PRÁCTICAS CLÍNICAS PARA EL INICIO DE UN ESTUDIO DE INVESTIGACIÓN

CURSO DE INICIACIÓN EN BIOÉTICA

CURSO DE FORMACION CONTINUADA

CURSO "ASPECTOS ÉTICOS EN LA ATENCIÓN AL FINAL DE LA VIDA"

CURSO DE FORMACION CONTINUADA

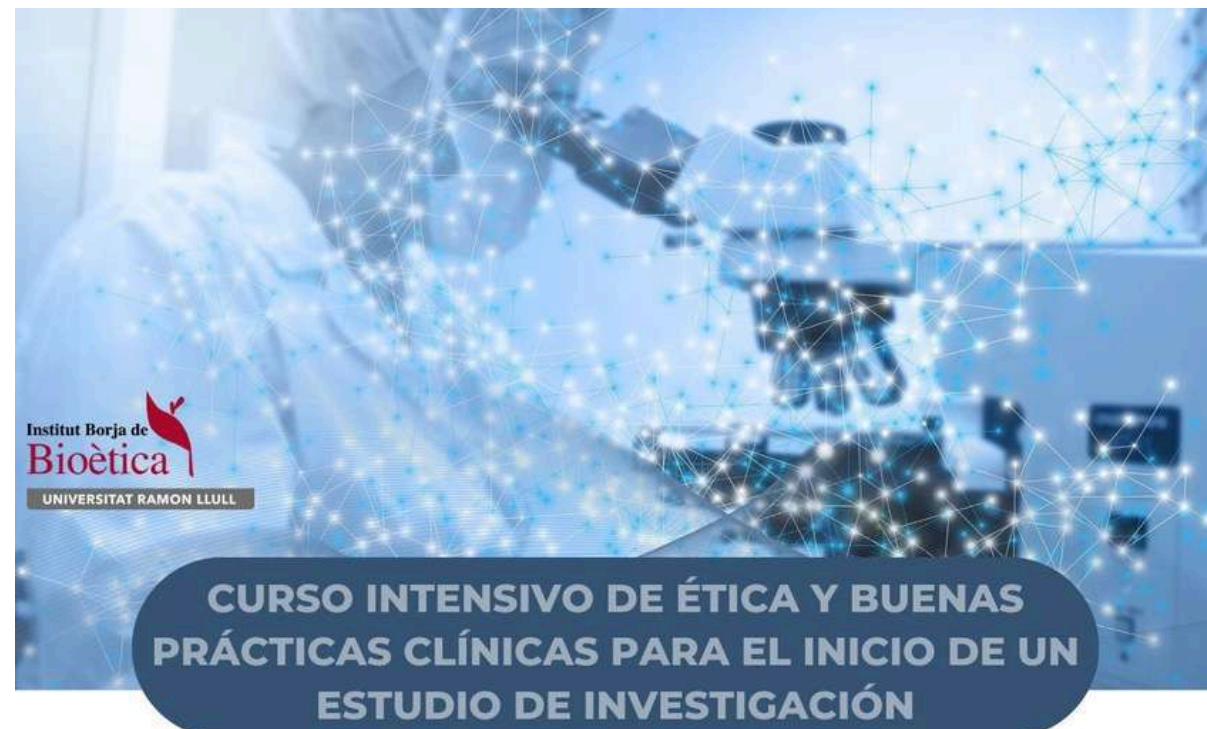
CURSO "ASPECTOS ÉTICOS EN LA ATENCIÓN A LA SALUD MENTAL Y A LA DISCAPACIDAD"

CURSO DE FORMACION CONTINUADA

Cursos de formació continuada acreditada

Es tracta d'un curs que ofereix una formació inicial en Bioètica clínica i en Ètica Social com a primer contacte bàsic i l'objectiu del qual és proporcionar coneixements fonamentals de bioètica, proporcionant tant una base de coneixements teòrics com espai de debat i de resolució de casos pràctics. Es realitzen 2 edicions anuals, modalitat mixta, consta de 70 hores, amb un nombre màxim de participants de 30 alumnes.

L'IBB comprometès amb la formació en ètica de la recerca, imparteix aquest curs amb l'objectiu primordial de proporcionar una formació bàsica en la metodologia dels diferents tipus de recerca, amb especial èmfasi en l'aplicació de les Normes de Bona Pràctica Clínica en compliment de la normativa vigent. És un curs en línia de 15 hores que està en actiu tot l'any i es pot realitzar en 8 setmanes

Cursos de formació continuada acreditada

Aquest curs facilita la preparació per a l'acompanyament en processos de mort i de duel a persones en situació de final de vida formulant propostes pedagògiques per a una vivència més sana de la pròpia mort, tant a nivell social com personal, en una societat que li dona l'esquena.

S'imparteix en una convocatòria única anual, en modalitat mixta, consta de 30 hores, i amb un màxim de 30 places.

El curs ofereix una formació que proporciona una base de coneixements i habilitats per a una pràctica assistencial ètica en l'àmbit de la salut mental i la discapacitat i així detectar les diverses problemàtiques per al seu abordatge des d'un marc ètic. També aprofundeix sobre el nou marc legal de modificació de la capacitat.

S'imparteix en una convocatòria única anual, en modalitat mixta, consta de 25 hores, i amb un màxim de 30 places.

Nou curs!

En 2023 es va incorporar a l'oferta formativa un nou curs ***Entendre i Atendre el Sofriment en la Clínica***. Es tracta d'una col·laboració amb el Foro Iberoamericano de Espiritualidad en Clínica (FIEC) amb el suport Sociedad Española de Cuidados Paliativos (SECPAL) i la col·laboració de l'Institut Borja de Bioètica-URL.

27 Cursos In Company

Aquests cursos de capacitació són dissenyats específicament i s'adapten a les necessitats d'aquelles institucions que ho sol·liciten per als seus professionals de la salut o de l'àmbit social o sociosanitari.

27 Cursos In Company

Destaquem el Curs d'Ètica aplicada a la intervenció social per al Comitè d'Ètica dels serveis socials de la Comunitat de València (54 alumnes) i el Curs de Bioètica aplicada a la intervenció Social per a la Diputació Foral de Guipúzkoa (31 alumnes).

CURS D'INICIACIÓ EN BIOÈTICA. OHSJD. 5 edicions

CURS D'ÈTICA DE LES ORGANITZACIONS I LIDERATGE ÈTIC. OHSJD. 2 edicions.

Formació institucional

CURS D'INICIACIÓ EN BIOÈTICA HHSCJ PROVÍNCIA D'ESPANYA. 2 edicions.

CURS DE BIOÈTICA PER A METGES I INFERMERES RESIDENTS DE 2n Any. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. 3 edicions

CRITERIS ÈTICS EN LA *ADEQUACIÓN DE L'ESFORÇ TERAPÈUTIC. Professionals Hospital Santa Creu de Tortosa

ÈTICA DE LA GESTIÓ SANITÀRIA. Professionals Hospital Santa Creu de Tortosa.

EL PRINCIPI D'AUTONOMIA EN LA PRÀCTICA ASSISTENCIAL. Professionals Clínica Terres de l'Ebre.

CURS BÀSIC DE BIOÈTICA. Professionals de l'Hospital de Palamós.

CURS D'INICIACIÓ EN BIOÈTICA. Professionals del Col·legi d'Infermers i Infermeres de Girona (COIGI).

CURS DE METODOLOGIA DE LA DELIBERACIÓ DE CASOS EN BIOÈTICA. Professionals Fundació Sant Hospital, la Seu d'Urgell.

CURS SOBRE ÈTICA APLICADA ALS SERVEIS SOCIALS I A LA INTERVENCIÓ SOCIAL. Generalitat Valenciana. Formació institucional. 150 h.

FORMACIÓ BÀSICA PER A PROFESSIONALS QUE FORMEN PART D'UN ESPAI DE REFLEXIÓ ÈTICA. Departament de Drets Socials. Formació institucional.

FORMACIÓ AVANÇADA PER A PROFESSIONALS QUE FORMEN PART D'UN ESPAI DE REFLEXIÓ ÈTICA. Departament de Drets Socials. Formació institucional.

CURS D'INICIACIÓ EN ESPAIS DE REFLEXIÓ ÈTICA EN SERVEIS D'INTERVENCIÓ SOCIAL (ERESS). Grup MUTUAM.

CURS D'ÈTICA APLICADA A L'ACCIÓ SOCIAL I PSICOEDUCATIVA. 60 h. Diputació Foral Guipuzkoa.

FORMACIÓ BÀSICA EN ERES. Govern Illes Balears. 4 edicions.

Docència en col·laboració amb altres institucions acadèmiques

Magíster Interuniversitari en Bioètica.

Universidad del Desarrollo (UDD; Xile) - Institut Borja de Bioètica.

S'ofereix en el marc del conveni de col·laboració acadèmica de l'IBB amb el Centro de Bioètica de la Facultad de Medicina, Clínica Alemana, Universidad del Desarrollo (Santiago de Xile) participant en la seva Comissió Acadèmica. També destaquem el Curso Intensivo Internacional de Bioética que es va oferir durant els dies 10-16 maig.

CURSO INTENSIVO INTERNACIONAL DE BIOÉTICA

Jornades organitzades

CURS de la Universitat d'estiu Ramon Llull

L'edició 2023 de la Universitat d'Estiu Ramon Llull va comptar amb la Jornada *Ensenyant Bioètica en el segle XXI. Noves aproximacions per a nous temps*, organitzada per l'Institut. S'incorporen noves metodologies per a la docència de la Bioètica: Aprenentatge basat en projectes (ABP), joc de rol, el joc, taller d'ètica narrativa.

VIII CURS INTENSIU DE ACTUALITZACIÓ EN BIOÈTICA: UPDATE EN BIOÈTICA

Aquest curs ofereix un espai de formació sobre temes d'actualitat bioètica. En 2023 es va abordar el tema *Aspectes filosòfics, jurídics i ètics de la Gestació Subrogada* que planteja una sèrie de qüestions ètiques i legals complexes.

VII UPDATE

ASPECTOS FILOSÓFICOS, JURÍDICOS Y
ÉTICOS DE LA GESTACIÓN SUBROGADA

8 JUNIO 2023
17:00H A 19:30H

AUDITORIO PLAZA DEL HOSPITAL SANT JOAN DE DÉU BARCELONA
Presencial y *streaming*
Inscripción gratuita

CON LA PARTICIPACIÓN DE:

- **Francesc Torralba.** Doctor en Filosofía; Teología; Pedagogía; y en Historia, Arqueología y Artes Cristianas. Catedrático de la Universidad Ramon Llull.
- **Xavier Abel.** Doctor en Derecho. Magistrado del Juzgado de Primera Instancia 14 de Barcelona (Familia).
- **Margarita Bofarull, rscj.** Licenciada en Medicina y Cirugía, Teología. Presidenta del Patronato del Institut Borja de Bioètica.

Institut Borja de
Bioètica
UNIVERSITAT RAMON LLULL

Masterclass

L'Institut Borja de Bioètica (IBB) i l'Institut Químic de Sarrià (IQS) van organitzar, en el marc del Postgrau en Ètica Mediambiental, la *masterclass en línia "Ecoètica: Entre l'angoixa i l'esperança" a càrrec del Dr. F.Torralba. En el context de la sostenibilitat, l'ètica aplicada emergeix com una disciplina interprofessional que ofereix instruments per a l'atenció al medi ambient i per a donar respostes als reptes ètics que planteja l'activitat professional.

MASTERCLASS ONLINE

Ecoètica. Entre la angustia y la esperanza

Lunes 23 enero 2023 - 18h

**EXPERTO UNIVERSITARIO
EN ÉTICA MEDIOAMBIENTAL**
Impartido por el Institut Químic de Sarrià
y el Institut Borja de Bioètica

Francesc Torralba
Filósofo, teólogo, director de la
Cátedra ETHOS-URL y profesor
del Institut Borja de Bioètica-URL

Inscripción gratuita

Cafès bioètics-Espai IBB ALUMNI

1

Cafés bioéticos

Byun-Chul Han: un analista de nuestro tiempo

Joan Carrera

15 de marzo Online 16.00h - 17.30h

Institut Borja de
Bioètica
UNIVERSITAT RAMON LLULL

2

Cafés bioéticos

"Los aspectos éticos del cribado neonatal"

Montserrat Esquerda Aresté

14 de junio Online 16.00h - 17.30h

Institut Borja de
Bioètica
UNIVERSITAT RAMON LLULL

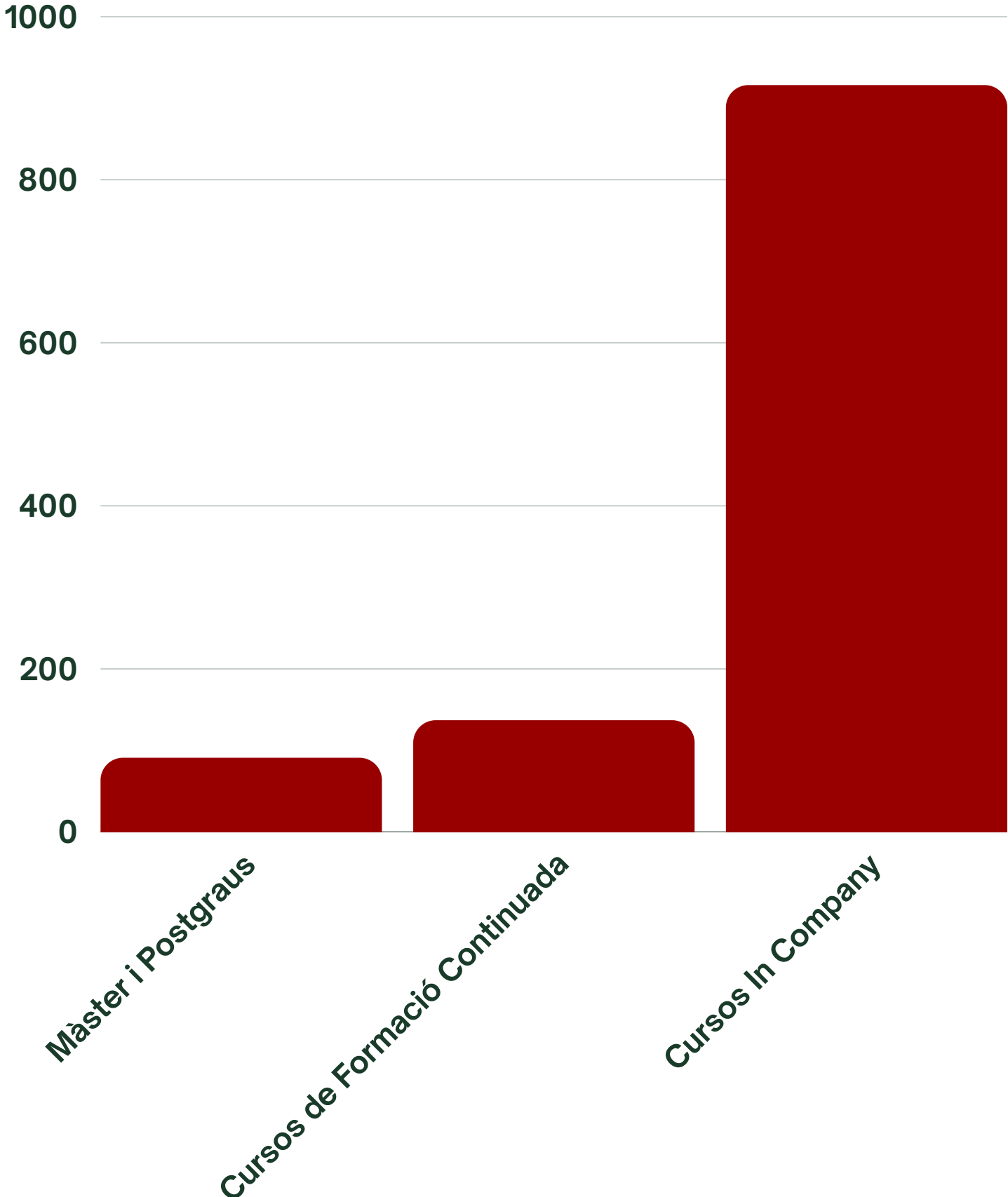
En 2023 la proposta dels Cafès Bioètics, per al col·lectiu IBB ALUMNI, van consistir en aquestes 2 sessions de trobada i diàleg que es van debatre al Campus Virtual.

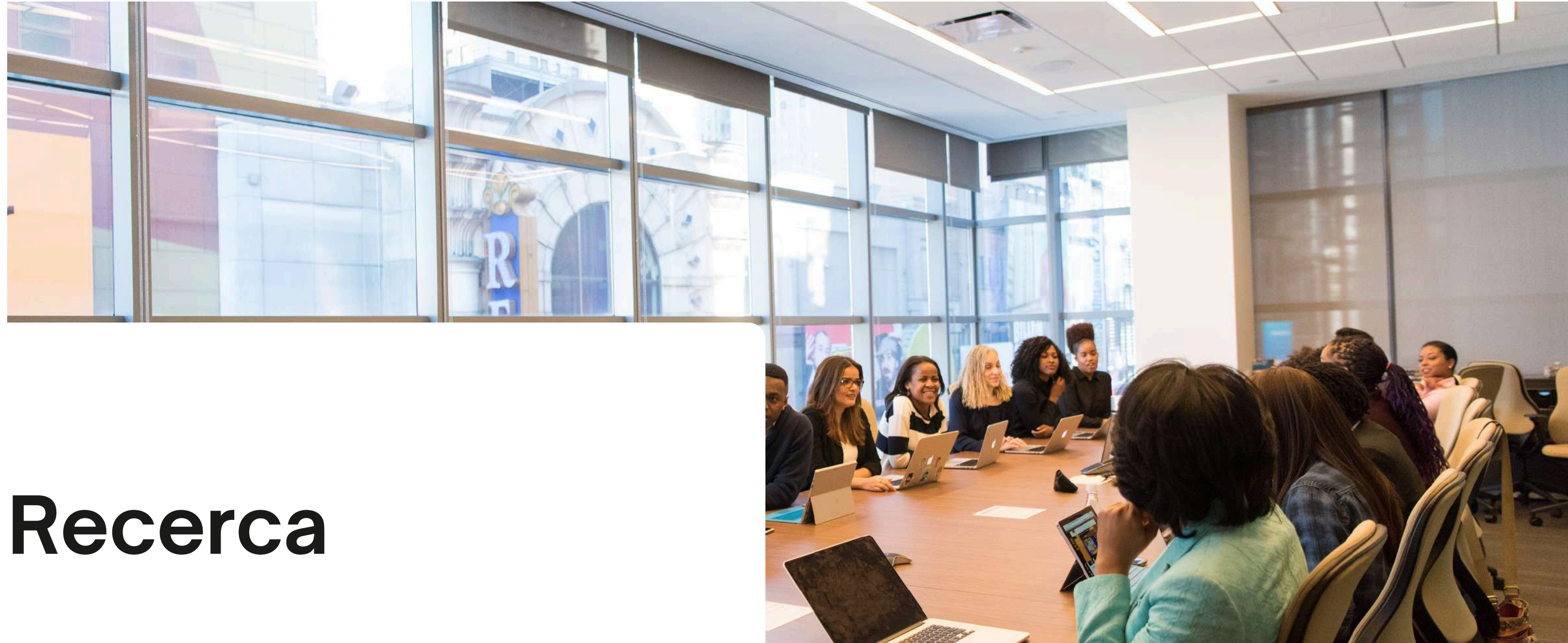
Total Alumnes: 1144

**Aristos
Campus
Mundus**

**Campus
Excel·lència
Internacional**

Recerca

Doctorat en Salut, Benestar i Bioètica

3 tesis doctorals en curs i 2 en assignació:

- Raonament moral, sensibilitat ètica i empatia en estudiants de medicina i metges residents
- Cronicitat en Pediatria
- Ètica i Genètica

El Grup de Recerca en Bioètica (GIB) aposta per 6 línies principals de recerca

1

Ètica i Genètica

2

Desenvolupament ètic, empatia i
'burnout' en professionals sanitaris

3

Decisions sobre salut en nens i
adolescents

4

Dilemes ètics i distrès moral

5

Ètica i final de vida

6

Ètica i placenta artificial

2 seminaris 1 projecte

En 2023 el GIB va treballar principalment en els seminaris de recerca sobre:

- Cansament vital i eutanàsia
- Placenta artificial

I el projecte:

- Science Pandemics

L'IBB va continuar amb el projecte europeu **Science4Pandemics**. El Consorci va presentar un joc educatiu que té com a objectiu educar als adolescents sobre la prevenció i el maneig de pandèmies. ajudant-los a prendre decisions informades durant una crisi de salut.

A hand is shown holding a smartphone. The screen displays the Science 4Pandemics app interface. At the top, there's a location pin icon and the name "Alzanton". Below that is a map of Europe with several colored dots representing data points. A pop-up window for "Lauswen covid-19" is visible, showing statistics: "100 a km²", "1000 inhabitants", "15000 inhabitants / km²", and "High Development Index". A "TRAVEL" button is at the bottom of the pop-up. In the background, there's a blurred image of a person's face. The Science 4Pandemics logo and name are in the top right corner of the app's interface. At the bottom right, there are logos for "eit Health" and "Co-funded by the European Union".

Science 4Pandemics
a citizen science project

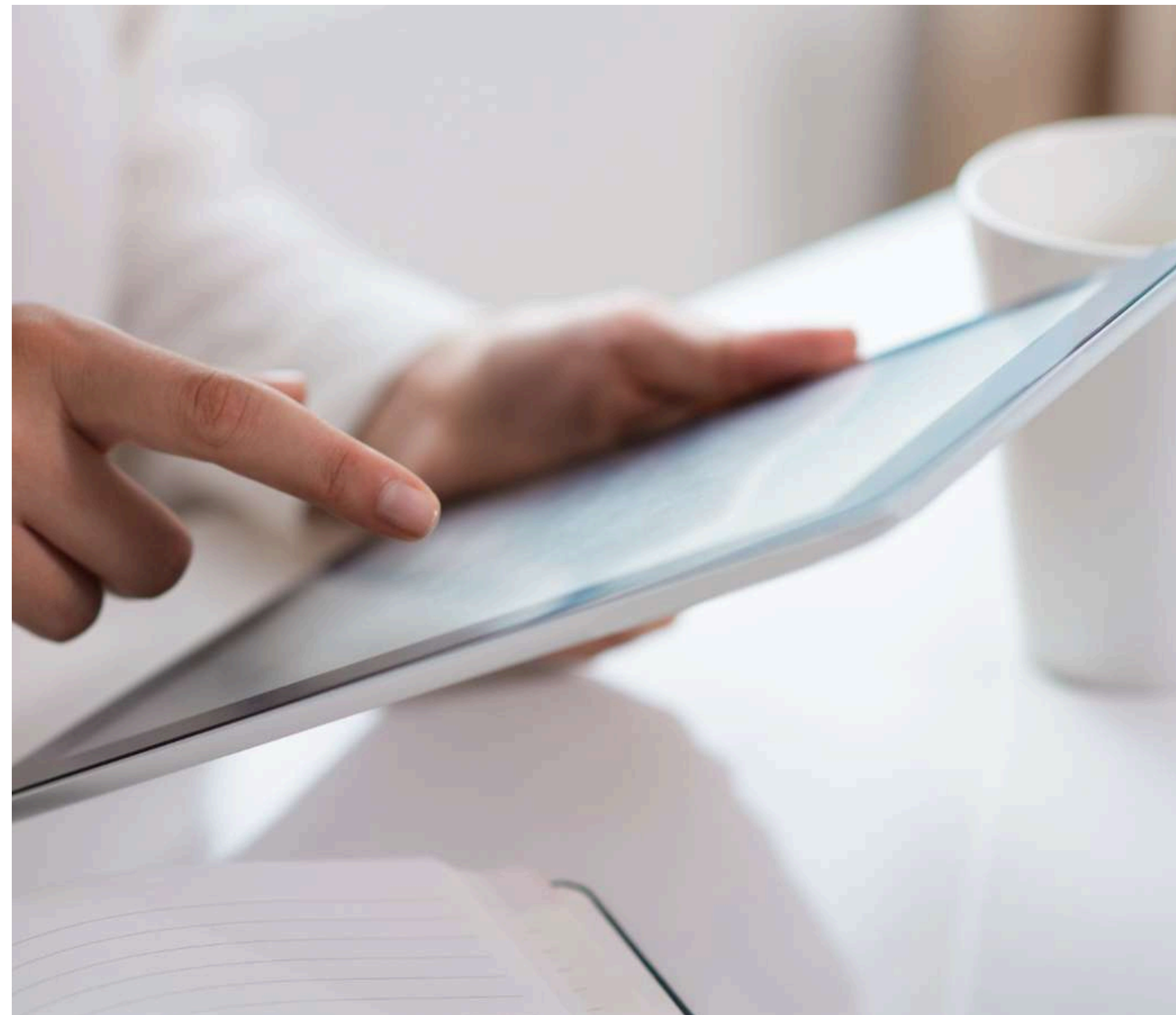
Innovador juego educativo sobre la prevención de pandemias

eit Health Co-funded by the European Union

bioètica & debat **b&d**

En 2023 la revista **Bioètica & debat** va passar a publicar-se únicament, en format electrònic, en període semestral, en obert i sense subscripció, facilitant l'accés per a tots els interessats.

La publicació de cada número de la revista es comunica a través d'una Newsletter, a la qual pot subscriure's de manera gratuïta a través del següent [formulari](#).

2 números publicats

Revista Bioètica & debat

bioètica & debat **b&d**

Volum 28 - número 93 - gener - juny 2023 - INSTITUT BORJA DE BIOÈTICA

Bioètica i les
Ciències de la Vida

bioètica & debat **b&d**

Volum 28 - número 94 - juliol - desembre 2023 - INSTITUT BORJA DE BIOÈTICA

Bioètica en
diferents situacions

Coeditors de la Ramon Llull Journal of Applied Ethics

La Revista Ramon Llull Journal of Applied Ethics és una publicació acadèmica dedicada a la difusió en accés obert d'articles originals sobre diversos aspectes de l'ètica aplicada. Fundada en 2010, es publica anualment per la Càtedra Ethos de la Universitat Ramon Llull, en col·laboració amb Herder Editorial i l'Institut Borja de Bioètica-URL. L'objectiu de la Revista Ramon Llull Journal of Applied Ethics és contribuir al debat actual en ètica aplicada, oferint publicacions d'alta qualitat i rigor acadèmic.

13 Articles publicats

La producció acadèmica de l'IBB la compon principalment articles científics i en revistes especialitzades del sector. Ressenyam 6 articles publicats en revistes científiques amb factor d'impacte i 7 articles en revistes especialitzades.

- Esquerda M, Garcia-Estañ J, Ruiz-Rosales A, Garcia-Abajo JM, Millan J. Academic climate and psychopathological symptomatology in Spanish medical students. *BMC Med Educ.* 2023;23(1):843.
- Esquerda M, Lorenzo D, Bofarull M. Beyond the Domains: What Would be the Fundamental Ethical Questions in the Development of the Artificial Womb. *Am. J. Bioeth.* 2023;23(5):125-127. IF:13,400. (Q1).
- Gairí MA, Esquerda M, Pifarré J, Miquel E, Solé E. Evaluación de la madurez del menor en el ámbito sanitario: la perspectiva de padres y pediatras. *Pediatría Atención Primaria.* 2023;25(97): 13-9.
- Lorenzo D. Gabriel Markus (2020). Moral progress in dark times (Wiley). *Ramon Llull Journal of Applied Ethics.*2023;14: 205-8.
- Lorenzo D, Esquerda M, Bofarull M, Cusi V, Roig H, Bertran J et al. The reuse of genetic information in research and informed consent. *Eur. J. Hum. Genet.* 2023;31(12):1393-1397.
- Vila M, Garriga M, Lorenzo D, Cusi V, Esquerda M. Ethical aspects in the use of genetic tests. *Ramon Llull Journal of Applied Ethics.* 2023; 14(14):123-42.
- Bertran J. Los cuidados paliativos al alcance de todos. *Bioètica & debat.*2023;28(93), enero/junio.
- Cusi MV, Peri JM, Peri LI. Trasplante de útero: aspectos éticos. *Bioètica & debat.*2023;28(93), enero/junio.
- Esquerda M, Cambra FJ, Bofarull M. Autonomía relacional en pediatría. *Revista Iberoamericana de Bioética.* 2023;22:1-11.
- Esquerda M, Lopez A, Lorenzo D, Bofarull M. Determinantes espirituales de salud. *Razón y fe.* 2023;287(1461): 23-37
- Esquerda M, Pifarre J. La relación de confianza en salud mental. *Labor hospitalaria: organización y pastoral de la salud.*2023;336-337:53-61.
- García A, Bertrán J, Salvador A. Autonomía en el Final de Vida en Portugal. *Bioètica & debat.* 2023;28(94), julio/diciembre.
- Vila M. De la herencia a la democratización de la genética. *Bioètica & debat.*2023;28(93), enero/junio.

Biblioteca digital

Accés en línia a les principals revistes electròniques en Bioètica. El fons documental i bibliogràfic de l'Institut Borja de Bioètica constitueix la biblioteca especialitzada en Bioètica més important d'Espanya i una de les millor dotades d'Europa.

Revisites-e

- American Journal of Law & Medicine
- Bioethics Package
- Biomedical Engineering
- Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics
- Christian Bioethics
- Clinical Ethics
- Environmental Ethics
- Ethics: An international journal of Social, Political & Legal Philosophy
- Ethics & Human Research
- Ethics & Medicine
- Ethical Theory and Moral Practice
- Hastings Center Report
- HEC Forum
- Human Life Review
- Issues in Law & Medicine
- Journal of Bioethical Inquiry
- Journal of Medical Ethics
- Journal of Religious Ethics
- Monash Bioethics Review
- Philosophy and Public Affairs
- Science and Engineering Ethics
- The American Journal of Bioethics
- AJOB Neuroscience
- AJOB Empirical Bioethics
- The Journal of Clinical Ethics
- The Journal of Ethics
- Theoretical Medicine and Bioethics
- Kennedy Institute of Ethics Journal

En el Congrés Anual de l'EACME, que es va celebrar en la Universitat de Varsòvia (Polònia), es van impartir 2 comunicacions orals: *Fetonate or fetal newborn? Ethical considerations in the development of the artificial womb Technology* per Montserrat Esquerda, directora, i *The Right to Conscientious Objection in Healthcare* a càrrec de David Lorenzo, coordinador acadèmic.

Assessoria

5 Comitès d'Ètica Assistencial

- Comitè Ètica Assistencial Hospital Sant Joan de Déu Esplugues.
- Comitè Ètica en Intervenció Social OHSJD.
- Comitè Ètica Assistencial Hospital Sagrat Cor, Germanes Hospitalàries Martorell.
- Comitè Ètica Assistencial Centres Sociosanitaris Catòlics de Catalunya.
- Consell d'ètica i bones pràctiques, La Unió Catalana d'Hospitals.

Institucional

1 Nou conveni i 1 renovació

1. Conveni marc de col·laboració entre la FUNDACION SECPAL (SOCIEDAD ESPAÑOLA DE CUIDADOS PALIATIVOS) per a establir el desenvolupament d'estratègies de col·laboració en l'àmbit de la docència en cures pal·liatives, sofriment i espiritualitat i dur a terme el Curs *Entendre i Atendre el Sofriment en la Clínica*.
2. Renovació del conveni marc de col·laboració entre PROVÍNCIA SAN JUAN DE DIOS DE ESPAÑA DE LA ORDEN HOSPITALARIA SAN JUAN DE DIOS per a establir el desenvolupament d'estratègies de col·laboració respecte a la docència, assessorament i recerca en el camp de la bioètica aplicada en l'àmbit clínic, assistencial, sociosanitari, social, de recerca i ètica organitzacional i de gestió.

Transferència de coneixement

47 conferències y taules rodones

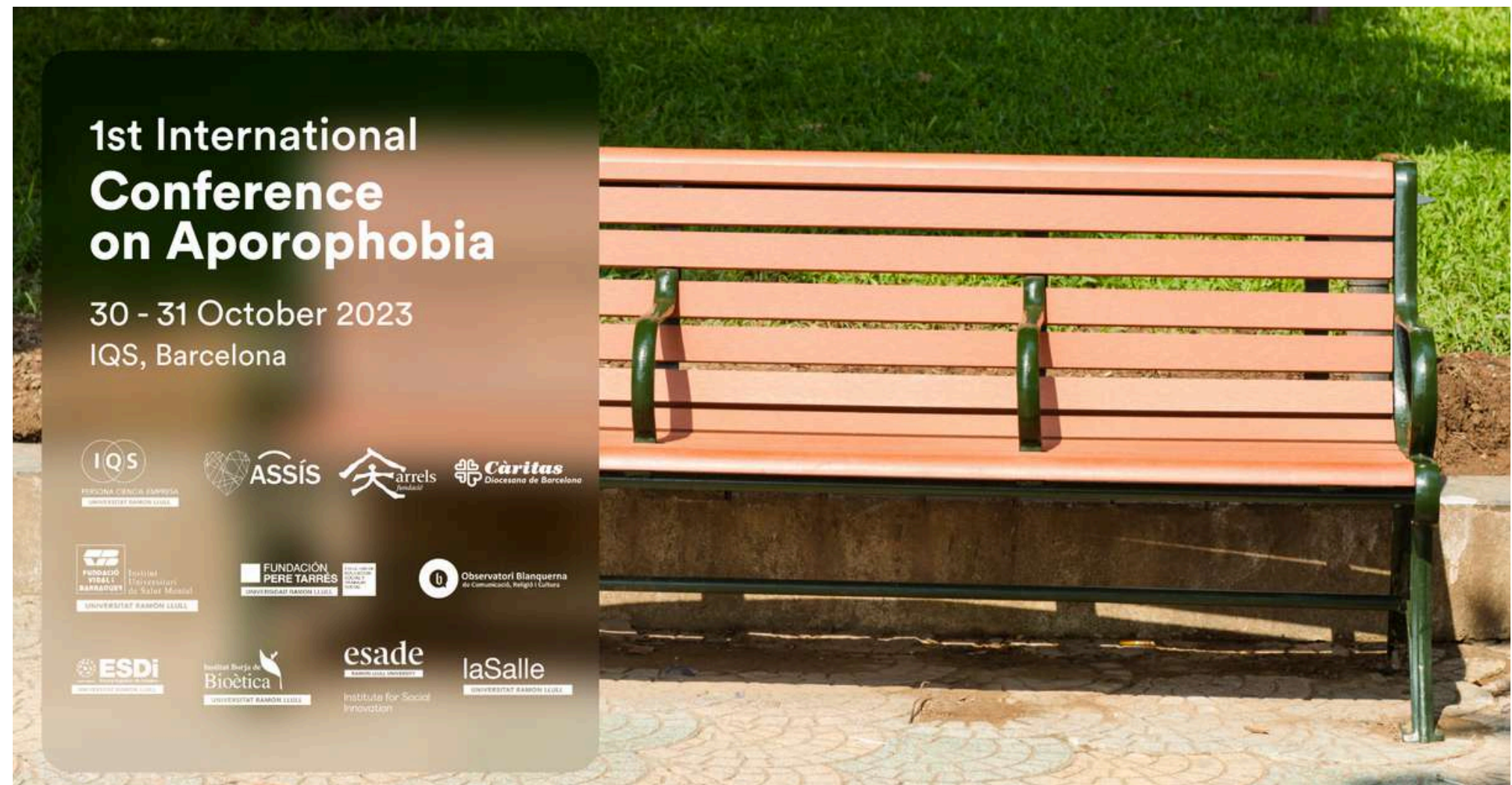
Les jornades i conferències reflecteixen la importància de parlar de l'educació en temes de salut; la reflexió ètica en la pràctica sanitària i assistencial; així com també l'ètica en salut mental; l'autonomia del pacient; els desafiaments entre tecnologia i humanisme; i les cures pal·liatives i final de vida; Destaquem pel seu interès algunes d'elles.

- Converging on the person. Emerging Technologies for the common good. Plenari “Anthropological Implications”. Vaticano. Pontificia Academia Pro Vita. Modera (Dra. Marga Bofarull).
- La Unió. Cicle mirem al futur amb una mirada oberta al món. “Intel·ligència artificial i humanisme” És possible? . Barcelona. Ponència. (Dra. Montserrat Esquerda).
- Taula rodona Benet XVI I la Universitat. L’aportació intel·lectual del pensament de Joseph Ratzinger. Barcelona. Universitat Ramon Llull.(Dr. David Lorenzo).
- I Jornada del Comitè d’ètica de Serveis Socials Lourdes Zanuy. “L’autonomia relacional des de la perspectiva de l’ètica aplicada”. Ajuntament de Lleida. CEA de SS Lourdes Zanuy. (Dra. Montserrat Esquerda).
- Il Jornada de Bioètica en Endocrinología Pediátrica “Bioética en el siglo XXI: Un deber, un reto, una oportunidad”. Taula rodona. Cuestiones relevantes éticos-legales de actualidad: Una visión integral. Salud mental en el menor . Sociedad Española de Endocrinología Pediátrica.(Dra. Montserrat Esquerda).
- XXVIII Congrés Nacional Català d’Urgències i Emergències “Nous temps, nous reptes”. Informació clínica a l’abast del pacient a La Meva Salut. Principi d’autonomia, la informació és del pacient).Tarragona. SoCMue, Societat Catalana de Medicina d’Ugències i Emergències.(Dra. Montserrat Esquerda).
- SCBCP 2023. XI Congrés de la Societat Catalano-Balear de Cures Pal·liatives. Cloenda: Convivim i commorim en xarxes de relacions Igualada. Congrés de la Societat Catalano-Balear de Cures Pal·liatives (SCBCP). (Dra. Montserrat Esquerda).
- VIII Jornada del GT de Bioética y profesionalismo. “Ética de la Comunicación en la relación médico-paciente”. Mesa 2: ¿Cómo es una buena comunicación”.El valor de la comunicación en la Medicina basada en la evidencia (Dra. Montserrat Esquerda). Madrid,17 junio. Fundación José Ortega y Gasset-Gregorio Marañón.
- 29è Congrés d’Atenció Primària Estenem Ponts. 1a Jornada de Medicina Família i Comunitària i Universitat. Conferència inaugural . CAMFIC i Universitat de Lleida. (Dra. Montserrat Esquerda).
- XIII Jornada Comités de Ética para la Atención Sanitaria de Asturias. “Toma de decisiones compartidas”. Conferencia magistral “Decisiones difíciles conversaciones difíciles”. Oviedo. CEAS/Área 3. Servicio de Salud Principado de Asturias.(Dra. Montserrat Esquerda).

1st International Conference on Aporophobia

Organitzada per l'IQS, l'Institut, amb el seu aval i col·laboració, va formar part de l'organització d'aquesta primera conferència internacional sobre #Aporophobia que es va celebrar a la tardor de 2023.

Segons el Diccionari de la llengua espanyola “és la fòbia a les persones pobres o desfavorides” però va ser encunyat per la filòsofa Adela Cortina per a posar nom a l'odi, por o rebuig cap a les persones en situació de pobresa.

Jornada d'acompanyament al dol i la malaltia

La Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida, els Grups d'Acompanyament al Dol de Lleida i l'IBB van organitzar la XVI Jornada. L'objectiu és aprofundir en què és la pèrdua, com afecta a les persones i adquirir coneixements per a abordar millor el dol, tant en adults com en nens.

XVI JORNADA ACOMPANYAMENT AL DOL I LA MALALTIA LLEIDA, 17 DE MARÇ DEL 2023

MATÍ

09:30h Acollida i recollida de documentació

09:45h Inauguració de la jornada

10:00h Conferència inaugural: **La mort, el nostre següent naixement.** Xavier Melloni, s.j., Dr. en teologia, llicenciat en antropologia cultural, membre de Cristianisme i Justícia.

11:30h Descans

12:00h Taula rodona: **Acomboiar en la pèrdua.**

- **Acompanyar en la malaltia i el dol en l'àmbit sanitari.** Maria Nabal, Dra. en medicina, cap UFISS, Hospital Universitari Arnau de Vilanova, Lleida.
- **Infants, malaltia i dol.** Sergi Navarro, pediatre, Cap Servei Atenció Palliativa i Pacient Crònic Complex, Hospital Sant Joan de Déu, Barcelona. President Sociedad Española de Cuidados Paliativos Pediátricos.
- **Dol perinatal: de la panxa al cor.** Itziar Fernandez, psicòloga, especialista en mindfulness, psicoterapeuta i psicoanalista SEP, Lleida.

TARDA

16:15h Experiències d'acompanyament al dol i la malaltia.

- **Lina Caimaris**, fundadora Associació dol Menorca, Lligams.
- **Joan Viñas**, catedràtic de cirurgia, ex President de la Real Acadèmia de Medicina, ex Rector de la UdL.

17:45h Espais Tallers

1. **Dol i cures paliatives.** Maria Nabal.
2. **Els infants i el dol.** Marta Palomares, infermera, Servei Atenció Palliativa i Pacient Crònic Complex, Hospital Sant Joan de Déu, Barcelona.
3. **Construint records: art i dol perinatal.** Itziar Fernandez.
4. **Eines d'acompanyament espiritual.** Xavier Melloni.
5. **Un alé, una abraçada i la dansa de l'ànima.** Francesc Domingo, pediatre, cofundador ACIM Terres Ponent.

LLOC: Auditori, Campus de Cappont, Universitat de Lleida (C/Jaume II, 67)

ACREDITACIÓ: Vàlid per 1 ECTS de la Universitat de Lleida (UdL)

Reconeguda pel Pla de Formació Permanent del Departament d'Educació

PREU: Assistents: 30€ Dinar (opcional): 12€

Estudiants universitaris/àries que opten per l'ECTS: Preu oficial 1 ECTS

INSCRIPCIÓ GENERAL: www.dol-lleida.org Data límit: 13 de març de 2023

INSCRIPCIÓ ESTUDIANTS PER OBTENIR ECTS: (facilitarem enllaç properament)

Més informació: info@dol-lleida.org Tel.: 649 343 574

Organitza:

Col·labora:

XXXVII Jornades de Bioètica Universitat de Lleida-IBB

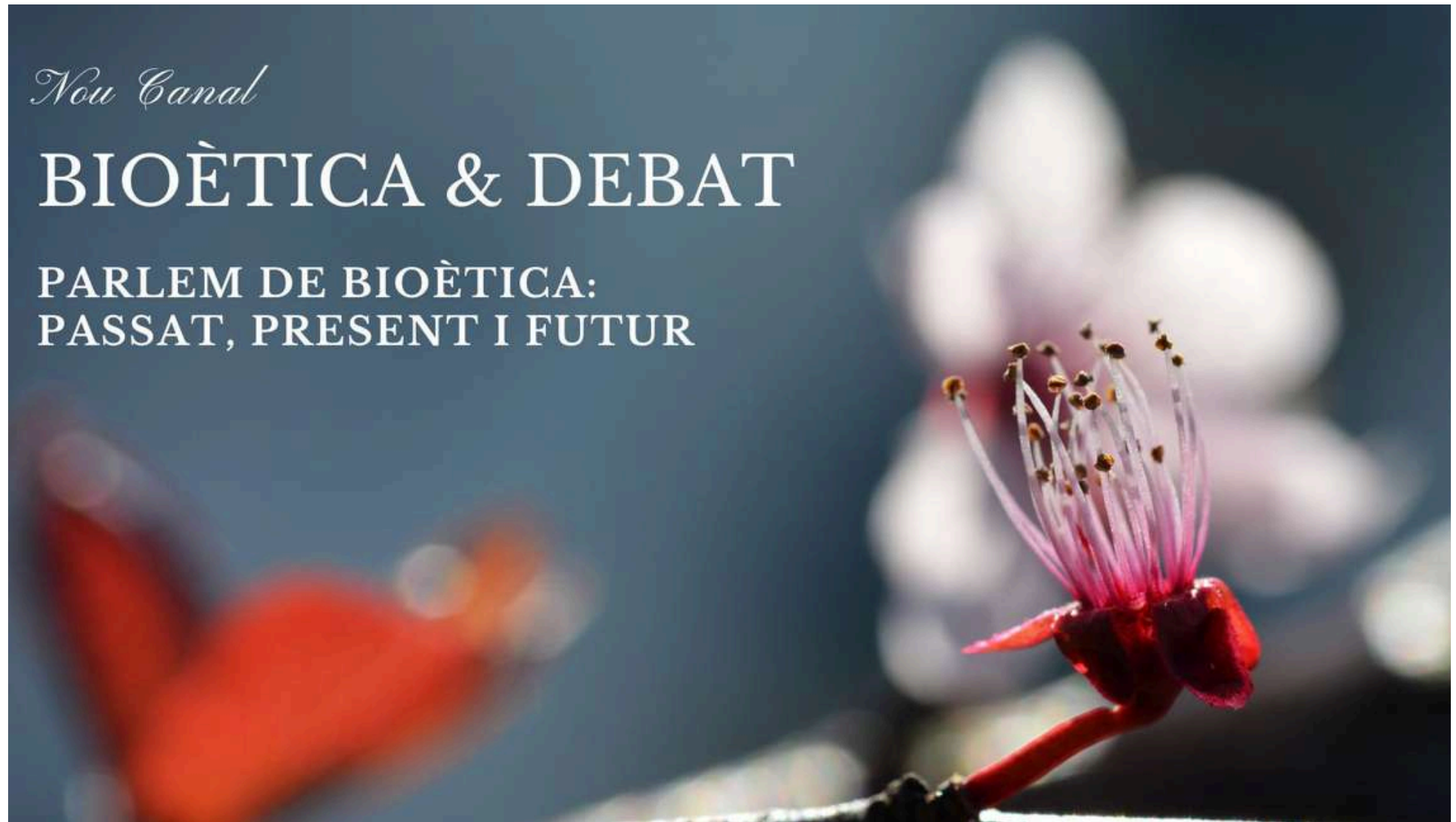
El departament de Cirurgia de la Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida i l'IBB organitzen aquestes jornades que enguany es van celebrar amb el títol *L'autonomia de les persones: present, passat i futur.*

Canal *Bioètica & debat*

El Canal de *Bioètica & debat* atreu a un públic interessat en una àmplia gamma de temes ètics relacionats amb l'atenció mèdica, la genètica, la salut mental i altres aspectes de la Bioètica.

La diversitat de temes i l'atenció als idiomes, català i castellà, indiquen un enfocament ampli i una audiència diversa.

Actualizació semanal

Durant 2023 s'han publicat **44** entrades en les següents categories:

- 15 Articles
- 7 Casos pràctics
- 7 Ressenyes de Cinema
- 7 Ressenyes de Llibres
- 5 IBB publica
- 3 Reptes bioètics

Les visites a les pàgines aconseguixen des de les 120 a les 680 visualitzacions segons el post.

BIOÈTICA & DEBAT
Hablemos de Bioética: pasado, presente y futuro

Agregar

Artículo

Los derechos humanos desde la perspectiva de las generaciones futuras

Artículo

Organizaciones y ética. El comportamiento ético del directivo

Caso Práctico

Relaciones sexuales consentidas sin protección en salud mental

Artículo

La pregunta filosófica por el ser humano. Homenaje a Ana Frank

Cine

Ser «tocados» por otros. Intocable

Artículo

Antropología de la inmanencia

Retos bioéticos

La Aporofobia como desafío bioético

Artículo

03

Justicia y dependencia

Libro

Ética para el mundo real

Reptes bioètics

Reptes bioètics per a la pediatria del segle XXI

Resum

Tot i que acostumem a referir-nos a la línia del temps fent referència a "abans de la pandèmia" i "després de la pandèmia", la vida ha continuat com si no hagués existit. La societat i el món sanitari han anat recuperant la pretesa normalitat però, indubtablement aquest fet històric ha deixat empremta en el nostre món i en el nostre funcionament. Recuperem un article del butlletí de la Societat Catalana de Pediatria elaborat per membres de l'equip de l'Institut Borja de Bioètica que, a partir de les reflexions sobre la pandèmia, mostra quins són els reptes bioètics per a la pediatria del segle XXI.

Publicat

23 | 11 | 2023

Montserrat Esquerda

Doctora en Medicina i especialista en Pediatria. Llicenciada en Psicologia i Màster en Bioètica. Directora de l'Institut Borja de Bioètica. Presideix la Comissió de Deontologia del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya.

Francisco José Cambra

Doctor en Medicina i Cirurgia. Cap de la Unitat de Cures Intensives Pediàtriques de l'Hospital Materno-Infantil Sant Joan de Déu d'Esplugues de Llobregat (Barcelona). Màster en Bioètica.

Paraules clau / Keywords

Bioètica / Bioethics
Ètica en Pediatria / Salut Pública

Comparteix: [Facebook](#) [Twitter](#) [WhatsApp](#) [LinkedIn](#)

Són molts fronts oberts, tots complexos, però tots imprescindibles. Així la bioètica es va construir, acompanyant la medicina, en sintonia i sincronia, per ajudar a situar el rumb en un entorn cada cop d'una complexitat més elevada

Impactes comunicació

CEEM Talks. Consejo Estatal de estudiantes de Medicina. 11/03/2023

• NUEVO EPISODIO DE PÓDCAST

"Hablando de la muerte porque ya nadie lo hace" con Montserrat Esquerda

CEEM Talks: Consejo Estatal de Estudiantes de Medicina

RTVE. 20/04/2023

AVUI SORTIM

¿Debe seguir siendo ilegal la gestación subrogada en España?

20/04/2023 01:26:23

Con Xavi Martínez

L'arribada al món de la neta d'Ana Obregón ha tornat a obrir el debat sobre la gestació subrogada al nostre país... Gestació subrogada o explotació reproductiva? Dret a la paternitat o caprici? La pràctica és igual a tots els països on està permesa? Parlem d'aquestes qüestions amb Eduardo Chaperón, membre de la Junta Directiva de l'Associació 'Son nuestros hijos', Pablo de Torres, futur pare per gestació subrogada, Vanesa Rodríguez, infermera especialista en família i comunitària amb un màster en investigació clínica i formació en història de la teoria feminista que forma part del projecte 'Stop Vientres de Alquiler', Núria González, advocada especialista en drets humans i Bioètica, la doctora Montserrat Esquerda, presidenta de la Comissió de Deontologia del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya, i Michelle B., mare gestant a Chicago.

L'Acadèmia Terres de l'Ebre
12/01/2023

FronterasCTR
19/06/2023

Salud a Todo Twitch
8/11/2023

TV3. Els matins.
11/04/2023

PROFESIÓN | Profesionales y expertos debaten sobre los retos del ejercicio médico

El profesionalismo médico ha muerto. ¡Larga vida al profesionalismo!

¿Hay que refundar la idea de profesionalismo en medicina? ¿Sobre qué bases? ¿Siguen valiendo las nociones clásicas? ¿Qué amenazas penden sobre ellas?

Diario Médico

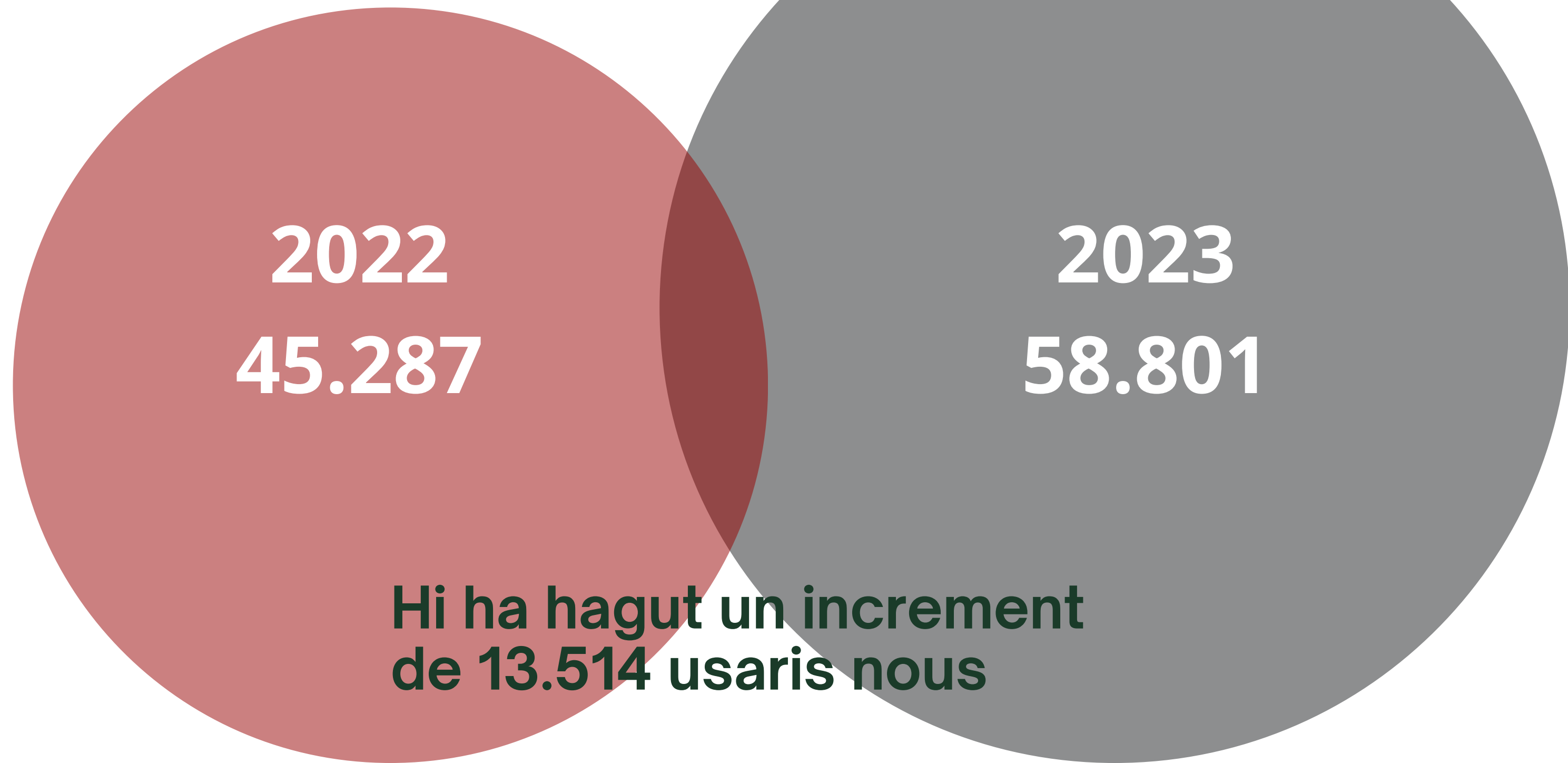
6/07/2023

Montse Esquerda, durante su intervención en los Cursos de Verano de El Escorial. Foto: GARRIDO FOTÓGRAFOS/FUNDACIÓN LILLY.

Web institucional: ibioetica.url.edu

Usuaris nous

Hi ha hagut un increment
de 13.514 usaris nous

Xarxes Socials

Les xarxes socials juguen un paper crucial en la comunicació moderna.

- Twitter núm. total de seguidors 3890 (318 més)
- Facebook: 1466 seguidors (138 més)
- LinkedIn: Des que es va obrir el perfil a la fi de 2022: 330 seguidors
- YouTube: 4 vídeos pujats al canal
- Newsletters enviades: 11

Informació Econòmica

Informació econòmica

Informació econòmica i financera que es posa a la disposició del Patronat:

- Anualment: Comptes Anuals de l'Entitat
- Anualment: Pressupost de l'Entitat
- Qualsevol altre tipus d'informació que es consideri rellevant i oportú el seu coneixement per part del Patronat

Indicadors més rellevants

1144 alumnes

27 cursos
In Company

44 entrades en el
Canal Bioètica & Debat

5 jornades
organitzades

13 articles
publicats

Contacte

c/Santa Rosa 6
08950 Esplugues Ll. (Barcelona)

Web

www.iborjabioetica.url.edu

Telèfon

+34 93 600 61 06

Email

bioetica@ibb.url.edu

